

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. De Scientia Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

in Ecclesia & Scholis) qui Christum dicebant esse creaturam, intelligendo etiam quatenus erat Verbum Dei, seu secunda in Trinitate persona, quam *Ariani*

dicebant similiter esse creaturam Patris, hunc solum asserentes esse verè & substantialiter Deum.

DISPUTATIO SECUNDA.

De Perfectionibus Christi.

QUÆSTIO I.

De Scientia Christi.

1. **A**GITUR hic tantum de Scientia & reliquis perfectionibus Christi quatenus homo est: nam de perfectionibus divinitatis in 1. Parte tractatum est.

Christus secundum humanitatem in vita mortali vidit Deum;

Dico I. Christus quia homo habuit in hac vita claram Dei visionem, idque ab initio suæ conceptionis. Est extra controversiam. Prima pars colligitur ex Scriptura: *Joan. 1. Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius qui est in sinu Patris, ipse enarravit.* q. d. ipse ergo venit & enarravit, sicut vidit, & sicut enarravit per humanitatem dum hic viveret, sic etiam per illam tunc vidit. Et *cap. 3.* Christus de seipso ait: *Quod scimus loquimur, & quod vidimus testamur. . . . nemo ascendit (quod est præteritum; ut patet ex Græco) in caelum, nisi qui descendit de caelo, Filius hominis, qui est in caelo.* Tunc autem necdum ascenderat in caelum corpore; adeoque loquitur de ascensu mentis per visionem beatam. Et *cap. 8.* ait Christus: *Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor.* Et *cap. 12.* *Vbi ego sum, illic & minister meus erit, scilicet in gloria.* Et *cap. 14.* *Ut ubi ego sum, & vos sitis.* Idem docent Patres, *August. lib. 4. De consensu Evangelistarum cap. ult.* & alibi. Vide *Suarez disp. 25. sect. 1.* Ratio est: quia hoc exigebat connaturaliter Unio hypostatica; nec erat ratio cur humanitati Christi in hac vita non concederetur, quandoquidem non obstaret fini redemptionis, sicut gloria & impassibilitas corporis obsticisset passioni.

2. *Idq; ab initio conceptiois.*

Secunda pars patet: quia Christus habebat Unionem hypostaticam ab initio conceptionis; nec erat ratio differendi visionem beatam ei in hac vita dandam; cum Christi intellectus impedimenta ætatis nesciret. Unde *Richardus 1. 2. de Emmanuel cap. 22.* ait: *Quod nos expectamus in consummatione, illi deum est in sua conceptione.* Confirmatur, tum quia non est credibile divinam personam non mox ditasse naturam humanam tam singulari sibi vinculo colligatam plenitudine superabundanti gloriæ omnique gratiæ: Tum quia non decebat sic uniri animam, nisi esset simul Deiformis secundum quod erat possibile. Unde Theologi cum *Scoto d. 2. q. 2. n. 12. glo-*

riam gratiæque & veritatis plenitudinem in Christo homine fundant in hoc, quod *Joan. 1.* dicitur *unigenitus à Patre.* Quod à primordio conceptionis suberat. Hinc etiam illud apud omnes Scriptores vulgatum, quod Christus à principio fuerit simul viator & comprehensor.

Nec obstat, quod *Lucæ 24.* dicitur: *Nonne oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?* Et *Joan. 7.* *Nondum erat Spiritus datus quia Jesus nondum erat glorificatus.* Et *cap. 17.* *Clarifica me tu Pater.* Nam Scriptura sic loquitur partim de gloria corporis seu resurrectionis, & glorificatione Christi in ascensione, partim de clarificatione nominis ejus & divinitatis quoad nos.

Non obstat II. quod visio beatifica generet summum gaudium: quod non videtur consistere cum summa tristitia, quasi Christus habuit quando dixit *Matth. 26.* *Tristis est anima mea usque ad mortem.* Nam etsi connaturaliter loquendo id verum sit, absolute tamen potest gaudium & tristitia summa simul consistere, quando non sunt de eodem objecto sub eodem motivo formali. Deinde potuisset per Deum tempore passionis gaudium beatificum Christo subtrahi ad perfectius pro nobis satisfaciendum: quod factum esse putat *Canus*; iamquam *Suarez* hoc dicat temerarium. Saltem potius existimandum foret suspensum fuisse gaudium beatificum, quam neganda Christo victori sive tristitia five visio beata.

Porrò visio hæc beata non fuit quidem infinite perfecta, cum talis visio creata repugnet. Fuit tamen inter creatas omnes perfectissima: prout dignitas humanitatis Verbo Dei unitæ exigebat, adeo ut si deus status in perfectione specificâ vel intensiva visionum possibilem (de quo in Philosophia) ipsa sit tam perfecta, ut eâ nequeat dari perfectior.

Dico II. Christus ab initio conceptionis habuit perfectam rerum omnium notitiam. Est contra *Luthericos* & alios Hæreticos (quos refert *Bellarminus l. 4. de Christo cap. 1.*) negantes Christum scivisse omnia, sed more ceterarum paulatim didicisse, quæ prius ignorabat. Probat ex Scriptura *Joan. 1.* *Vidimus gloriam ejus gloriam quasi unigeniti à Patre, plenum gratiæ & veritatis.* Deinde probatur ex Patribus. *Nazianzenus Orat. in S. Basilium dicit: Ille (Christus) ut creatus, ita etiam*

etiam Sapientia & gratia proficiebat: non quod hac in illud incrementum caperent (quid enim eo, quod a principio perfectum est, perfectius esse possit?) sed quia paulatim crescerent & elucere. Augustinus l. 2. de peccat. meritis c. 29. Ignorantiam nullo modo crediderim fuisse in illo infante, in quo Verbum caro factum est, ut habitaret in nobis. Bernardus Homil. 2. Super Missus est. Nec fuit hora in quacumque aetate sua, quod de plenitudine illa, quam in conceptione sui accepit in utero, vel aliquid minueretur, vel aliquid eidem adiceretur. Similia habent alii Patres. Denique id exigebat dignitas naturae humanae ad esse personale divinum elevata: neque enim consentaneum fuisset, ut Christus, cum Deus esset, aliquid more ceterorum disceret, quod prius ignorabat, ut notat Clemens Alexandrinus lib. 1. Pedagogi cap. 6.

Neque obstat I. illud Marci 13. De die autem illa vel hora (scilicet iudicii) nemo scit, neque Angeli in caelo, neque filius; sed (ut dicitur Matth. 24.) solus Pater. Quia non significatur Christum etiam quae hominem ignorasse diem iudicii, sed, ut Patres explicant (omissis variis aliorum expositionibus) non scivisse illum ad communicandum nobis, quatenus scilicet erat Legatus ad nos: eatenus enim non habebat in mandatis illum pat. ficere, sed celare. Unde Ioan. 15. dixit: Quacuq; audiri a Patre meo, nota feci vobis, quae videlicet habui vobis pro hoc tempore tanquam Legatus manifestanda. Quamquam alioquin constet ipsum multa alia scivisse Apostolis ignota; quibus cap. 16. ait: Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo: ideoque usque ad adventum Spiritus sancti differendat, qui illos doceret omnem veritatem.

Non obstat II. quod Damascenus l. 3. de fide c. 21. in princip. dicat, Verbum ignorantem laborantem ac servam naturam assumpsisse. Sic enim loquitur, eo quod assumpserit naturam hominis, quae est ignorans, non prout singulariter in Christo, sed prout in simili est, in nobis; ut recte D. Bonav. d. 15. a. 2. q. 1. ad 1.

Non obstat III. illud Ambrosii l. de Incarn. c. 7. post med. dicentis: Per quem autem sensum Isaias dixit (scilicet cap. 3.) patrem nesciebat puer aut matrem? Sapientiam enim Dei futura & occulta non fallit. Experts autem cognitionis infantie per humanam utique imprudentiam quod adhuc non didicit, ignorat. Hoc enim explicat D. Bonav. d. 13. in Expos. textus dub. 5. de notitia experimentalis, in qua Christus secundum exteriorem sensum veraciter profecit, & quae naturae humanae assumptionem comprobant. Unde si dicat, illum puerum ignorasse, hoc non est aliud, quam non expertum esse. Alioquin sensum plane diversum habet, quod Isaias 8. dicitur: Aequum sciat puer vocare patrem suum & matrem suam, auferetur fortitudo Domasi & spolia Samaria. Nam (ut omittam, quod

Varii id explicent de filio Prophetissae, uxoris ipsius Ihaiae) intelligendo illud cum Patribus & plerisque Interpretibus de Christo, sensum habet: Antequam puer iste vulgari ac naturali modo sciat fari ac dicere, quod primo dicere solent infantes, Patrem, mater mea (ut habent Hebraei) immo antequam nascatur aut ex utero matris prodeat, hostes suos spoliare & praedari incipiet; utpote Deus verus. Vide A Lapide, & alios Interpretes.

Notandum vero sensum Conclusionis non esse, quod Christus habuerit actua-lem omnium rerum notitiam, etiam in Verbo. Cum enim res cognoscibiles sint infinitae, impossibile est (quidquid Aliqui dicant) omnes simul perfecte & distincte cognosci: hoc namque argueret infinitam perfectionem in intellectu creato, aut etiam in ipsa cognitione, si foret unica. Neque idem est de visione objecti infiniti, & de visione distincta objectorum infinitorum in multitudine: nam quod intellectus perfecte & distincte cognoscit plura, eo arithmetica proportione requiritur maior attentio, ut experientia docet, adeoque ad infinita cognoscenda requireretur infinita attentio. Secus est de notitia objecti infinite perfectis ad quam non requiritur infinita attentio vel infinitus actus. Immo potest intellectus in objectum perfectius tendere minori tonatu vel attentione, quam in objectum minus perfectum. Et sane longe facilius cognoscitur unus homo, quam distincte mille lapides; etsi sit huius omnibus perfectior. Vide Smising de Deo Vno Tr. 2. d. 6. n. 196. & seq.

Quare Christus non scivit actu omnia quae Deus scit; immo nec omnia quae Deus videt, scilicet praeterita, praesentia & futura (quae tamen Christum quae hominem vidisse in Verbo vult D. Thomas & alii) nam etiam haec sunt infinita, v.g. cogitationes futurae per totam aeternitatem, aut saltem excedunt determinatam capacitatem intellectus creati, uti excedunt quemcumque numerum determinatum categorematicum. Vis enim limitata intellectus, si nequeat simul distincte intelligere objecta categorematicae infinita, habet consequenter determinatum numerum objectorum, quem nequit excedere in simultanea & distincta cognitione.

Sufficit igitur Christum omnia scivisse habitualiter, ut recte D. Bonav. d. 14. a. 2. q. 3. Scetus ibid. q. 2. n. 20. & alii. Quod optime sic explicatur, ut potuerit actu scire, quod vellet & quandocumque vellet. Hoc namque est facile explicatu, & convenit dignitati Christi, ac denique excludit ab illo ignorantiam: nam nec inter nos quis dicitur aliquid ignorare, quod ita habitualiter scit, ut interrogatus statim diceret, quid de illa re dicendum esset, et-

8. Christus quae homo non omnia simul actu cognoscit.

9. Ad quae nec omnia quae Deus scit, aut videt.

10. Sed novis omnia habitualiter.

Declaratur quo sensu.

3. An vni quo sensu Chri- stus ignorans dicitur diem iudicii.

4. Quod sensu Verbum assumptum ignorans naturam.

7. Explicatur locus Ambrosii.

5. Christus ab aliis perceptum non ignorans excludit.

Et aliter Isaias.

si actu de ea non cogitet. Quemadmodum nec dicitur Christus ignorare aliqua possibilita, etsi actu non omnia simul cognoscat, prout etiam *Thomista* fatentur.

11. Duplex porro est scientia Christi. Prima beata, quā videt Verbum, & in Verbo creaturas. Secunda est cognitio in proprio genere, quam Doctores communiter docent etiam fuisse in Christo, utpote dignitati illius competentem, ac etiam beatis Angelis & hominibus convenientem. Hanc verò Christus non debuit labore & industriā conquirere, sed in ordine ad illam fuit ei ab initio conceptionis infusa à Deo scientia. Quam Theologi distinguunt in infusam per se & infusam per accidens. Per priorem cognovit Christus in proprio genere res illas, quæ naturaliter non possunt cognosci, aut certè non tali modo & perfectiōe. Post posteriorem cognovit ceteras res, quarum cognitio etiam perfecta naturaliter acquiri posset. Cujusmodi scientia fuit etiam infusa Salomoni & Adamo circa res naturales. Quamvis harum quoque cognitionem ad scientiam per se infusam minus probabiliter reducat *Suarez*, *Vasquez* & alii. In quorum Sententia facile posset quælibet scientia per accidens infusa Christo denegari. Quæ omnia fuisius videri possunt apud Auctores citatos, & alios Scholasticos in hac materia.

12. Habuit denique, juxta *D. Bonaventuram*, *Scotum* & alios communiter, Christus scientiam quamdam experimentalem, quam successu temporis acquisivit etiam ex iis quæ circa se acciderunt & intuitus est, ut colligitur ex Apostolo *ad Heb. 5. Didicit ex iis, que passus est, obedientiam*. Patet etiam: quia Christus videbat, audiebat, tangebatur, & ac proinde ministerio sensuum hauriebat notitiam intellectualem & experimentalem rerum alioquin sibi cognitarum, v.g. dolorositatem tormentorum, faciem hominum, loquelam, res significatas per verba audita &c. Ratio est, quod scientia experimentalis, partim involvat cognitionem rei præsentis & existentis, qualis omnium rerum Christus in proprio genere non habuit ab initio, sed prout successivè res ipsæ contingunt: partim præsupponat eandem cognitionem, & tamquam transactam repræsentet; quod etiam ab initio non potuit in Christo habere locum. Ita *Scotus d. 14. q. 3. Suarez disp. 27. sect. 2. in fine*, & alii.

QUESTIO II.

De Gratia & Virtutibus Christi.

13. Dico I. Christus fuit præditus gratiâ habituali. Est certum apud omnes. Et colligitur ex *Joan. 1. Plenum gratiæ & veritatis*. Quod cum omnes intelligant de quavis habituali perfectiōe Christum decete,

non potest induci de ulla magis intelligi, quàm de perfectiōe gratiæ habitualis. Et alibi frequenter dicitur in Christo fuisse gratia, Spiritus sanctus &c. Ratio est: quia Christo ad diligendum Deum est necessaria Charitas habitualis; quæ juxta *Scotum* & plurimos alios à gratia est indistincta, aut certè juxta alios sic profluit à gratia, ut sine ea, saltem connaturaliter, esse nequeat. Deinde hæc perfectiō conveniebat dignitati Christi.

14. Dico II. Gratia habitualis erat justificativa, seu sanctificativa Christi, eumque dignificabat ad vitam æternam. Est etiam communis Doctorem. Et colligitur ex Patribus, *Bernardo Homil. 4. Super missus est*, ubi ait: *Singulariter sanctum fuit quod Virgo genuit, & per Spiritus sanctificationem, & per verbis assumptionem*. Alios vide apud *Suarez disp. 18. sect. 2. assert. 1.* Ratio est: quia nos sumus iusti & sancti per gratiam habitualem; ergo & Christus: quia non debet negari gratiæ ipsius capitis, quod nostræ conceditur.

15. Dices: Anima Christi fuit sanctificata formaliter per Unionem hypostaticam; ut colligitur ex *Bernardo sup.* & aliis Patribus; ergo non per gratiam habituaalem. Responderi I. cum variis posset Neg. Conf. quia decebat, ut Christus omni modo sanctus esset, & substantialiter per Unionem hypostaticam, & accidentaliter per gratiam intrinsicè inhaerentem. Hi tamen Auctores differunt inter se, utrum sanctitas formaliter proveniret ab ipsa unione, an potius à personalitate Verbi, vel divinitate, aut utraq; simul.

Aliter Resp. cum pluribus Doctores Neg. Antec. quia Unio hypostatica tantum confert ratione sui termini moralem sanctitatem seu potius dignitatem humanitati Christi; adeo ut in concreto dici debeat Deus, ideoque connaturaliter exigat gratiam sanctificantem in perfectissimo gradu, cui vita æterna & cetera debeantur de jure, quæ Unioni hypostaticæ secundum se debentur de congruo & velut radicaliter. Similem autem moralem dignitatem & quasi consecrationem tribuit unio etiam partibus humanitatis, est secundum se incapibus formalis sanctificationis. Propter quod ejus corpus in hymno Ecclesiæ dicitur sanctissimum; & sanguis similiter sanctissimus seu sacratissimus dici solet. Nec aliud exigit natura Unionis hypostaticæ, vel Auctoritas Patrum. Quamvis alioquin potuisset Deus ex sua libertate effectus gratiæ justificantis etiam Unioni hypostaticæ annexere. Utrum autem de facto annexerit, non ita constat: prout id constat de gratia habituali.

16. Petes, quanta fuerit gratia habitualis Christi? Resp. cum *D. Bonaventura*, *Scoto* & aliis communiter, non fuisse infinitam; ut pote quæ implicat. Secus fortè dicendum foret

11. Scientia Christi alia est in Verbo, alia in proprio genere, infusa ipsi Christo.

Hæc verum vel est infusa per se, vel infusa per accidens.

12. Fuit denique in Christo scientia experimentalis, successivè acquisita.

13. Fuit in Christo gratia habitualis.

initio f...

14. Sanctitas ipsam...

15. An prout fuerit formaliter in unione personæ...

in C...

16. Gratia habitualis Christi ab...